

SIFAT MENEJMENTI TIZIMI TALABLARI ASOSIDA YOG'-MOY MAXSULOTLARINI ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONANING METROLOGIK TA'MINOTINI TAHLIL QILISH

Shernazarova Dilnoza

*Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti Metrologiya va
standartlashtirish yo'nalishi 47-24 guruh 1-kurs magistranti*

Annotatsiya: Ushbu maqolada yog-moy mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi korxonaning metrologik ta'minotini tahlil qilish, uning ishlab chiqarish jarayoniga qanday ta'sir qilishini, metrologik xizmatlarning samaradorligini oshirish uchun zarur choralar haqida so'z boradi. Maqolada metrologiya, uning mohiyati va ishlab chiqarishdagi o'rni, shuningdek, texnik jihatdan to'g'ri va sifatli mahsulot ishlab chiqarishga yo'naltirilgan metrologik tizimning asosiy talablari ko'rib chiqiladi. Bunda Sifat Menejmenti Tizimi (SMT)ga aloqador metodologiyalar va xalqaro standartlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Yog-moy, metrologik ta'minot, sifat menejmenti tizimi, ishlab chiqarish jarayoni, texnik xizmatlar, ISO standartlari, sifat nazorati, kalibratsiya, ishlab chiqarish samaradorligi.

НА ОСНОВЕ ТРЕБОВАНИЙ СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА АНАЛИЗ МЕТРОЛОГИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ПО ПРОИЗВОДСТВУ НЕФТЕПРОДУКТОВ

Аннотация: В данной статье проводится анализ метрологического обеспечения предприятия-производителя нефтепродуктов, как оно влияет на производственный процесс, а также необходимые меры по повышению эффективности работы метрологической службы. В статье рассматривается метрология, ее сущность и роль в производстве, а также основные требования к метрологической системе, направленной на выпуск технически правильной и качественной продукции. Он анализирует методологии и международные стандарты, связанные с системой менеджмента качества (СМК).

Ключевые слова: Смазочные материалы, метрологическое обеспечение, система менеджмента качества, производственный процесс, технические услуги, стандарты ISO, контроль качества, калибровка, эффективность производства.

BASED ON QUALITY MANAGEMENT SYSTEM REQUIREMENTS ANALYSIS OF THE METROLOGICAL SUPPLY OF THE ENTERPRISE MANUFACTURING OIL PRODUCTS

Abstract: This article deals with the analysis of the metrological supply of the company producing oil products, how it affects the production process, and the necessary measures

to improve the efficiency of the metrological services. The article examines metrology, its essence and role in production, as well as the main requirements of a metrological system aimed at the production of technically correct and high-quality products. It analyzes methodologies and international standards related to Quality Management System (QMS).

Key words: *Lubricant, metrological supply, quality management system, production process, technical services, ISO standards, quality control, calibration, production efficiency.*

KIRISH

Sifat menejmenti tizimi (SMS) - mahsulot yoki xizmatlar sifatini yaxshilash orqali mijozlarning qoniqishini ta'minlashga qaratilgan jarayonlar, protseduralar, resurslar va tuzilmalar to'plami. Sifat menejmenti tizimiga qo'yiladigan asosiy talablar odatda ISO 9001 kabi xalqaro standartlarga asoslanadi. Yog'-moy mahsulotlari oziq-ovqat sanoatida keng tarqalgan va turli maqsadlarda ishlatiladi. Ular asosan o'simlik yoki hayvon yog'laridan olinadi va turli jarayonlar orqali qayta ishlanadi. Yog'-moylar ko'p jihatdan energiya manbai bo'lib, ular organizm uchun zarur bo'lgan yog' kislotalarini ta'minlaydi.

Asosiy turdagi yog'-moy mahsulotlari:

1. O'simlik yog'lari:

- Zaytun yog'i: Yaxshi sifatli yog'lardan biri bo'lib, ozuqa moddalariga boydir va salomatlikka foydali.

- Qo'y yoki kungaboqar yog'i: Kuchli antioksidantlar, omega-6 yog' kislotalarini o'z ichiga oladi va keng tarqalgan.

- Soya, kolza, jag'ger, palma yog'i: Bu yog'lar odatda ishlab chiqarishda keng qo'llaniladi.

2. Hayvon yog'lari:

- Sut yog'i (krem): Sutdan olinadigan yog', ko'pincha pishiriqlar va desertlarda ishlatiladi.

- Salo: Cho'chqa yog'i, ko'pincha oshpazlikda va qovurishda ishlatiladi.

3. Kokos yog'i:

O'simlik yog'i bo'lib, tropik hududlarda keng qo'llaniladi. U qattiq holatda bo'lib, pishirishda va kosmetika mahsulotlarida ishlatiladi.

4. Yog'-moylar va ularning turlari:

- Suyuq yog'lar: Bu yog'lar eng ko'p ishlatiladi, chunki ular mahsulotlarni tayyorlashda qulaydir.

- Qattiq yog'lar: Ular ko'pincha pishiriqlar yoki boshqa maxsus taomlar uchun ishlatiladi.

Yog'-moylar orqali ortiqcha kaloriya olish mumkin, shuning uchun ularni me'yorida iste'mol qilish tavsiya etiladi. Yog'-moylar turli vitaminlar (masalan, A, D, E, K vitaminlari) va minerallarni o'z ichiga olishi mumkin, ammo ularni juda ko'p iste'mol qilish ortiqcha yog'larni keltirib chiqarishi mumkin, bu esa yurak va qon tomirlari kasalliklari xavfini oshiradi. Yog'-moy mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi korxonalar iqtisodiyotda muhim rol o'ynaydi. Ular turli sanoat tarmoqlari va iste'molchilarga zarur mahsulotlarni

yetkazib beradi. Ishlab chiqarish jarayonining sifatini ta'minlash uchun metrologik ta'minot va uning samaradorligi katta ahamiyatga ega. Metrologiya va uning ishlab chiqarishdagi o'rni, shuningdek, sifat menejmenti tizimi (SMT)ga bo'lgan talablari asosida mahsulotlar sifatini nazorat qilish, optimal ishlab chiqarish va texnologik jarayonlarni tashkil etishda muhim vazifa bajaradi.

Metrologik ta'minot ishlab chiqarish jarayonining barcha bosqichlarida aniqlik, ishonchlilik va takrorlanuvchanlikni ta'minlaydi. Sifatni nazorat qilishda va mahsulotlar sifatini yaxshilashda metrologik tizimlarning roli alohida ahamiyatga ega. Shu bilan birga, ishlab chiqarish jarayonining har bir bosqichida qo'llaniladigan uskunalar, asboblari va kalibrlash usullarining to'g'riligi va yangiligi kafolatlanishi kerak.

Ushbu maqolada yog-moy mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi korxonalarda metrologik ta'minotning talablari va ularning ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Metrologiya va uning ishlab chiqarishdagi o'rni

Metrologiya – bu o'lchashlar va o'lchovlarning aniqligini ta'minlashga qaratilgan fan va amaliyotdir. Ishlab chiqarish jarayonida metrologiya, asosan, quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Mahsulotning sifatini nazorat qilish;
- Ishlab chiqarish jarayonlarining to'g'riligini ta'minlash;
- O'lchovlar va asboblarning aniqligini kafolatlash;
- O'lchovlarning tekshiruv va kalibratsiya jarayonlarini tashkil etish.

Yog-moy mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi korxonalarda metrologik ta'minot, ayniqsa, xom ashyo sifatini tekshirish, ishlab chiqarish texnologiyalarini nazorat qilish va yakuniy mahsulot sifatini tekshirishda katta ahamiyatga ega. Metrologik ta'minotning to'g'ri yo'lga qo'yilishi ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi va sifatni barqarorlashtiradi.

2. Sifat Menejmenti Tizimi (SMT) va metrologik ta'minotning o'zaro bog'liqligi

Sifat menejmenti tizimi (SMT) sifatni nazorat qilish va doimiy ravishda yaxshilash uchun tashkil etilgan uslub va usullar to'plamidir. SMT, ayniqsa ISO 9001 standartiga asosan ishlab chiqarish jarayonlarining barcha bosqichlarida sifatni ta'minlashni nazarda tutadi. SMT ning bir qismi sifat nazorati va o'lchovlar bo'lib, bu jarayonda metrologik ta'minot katta ahamiyatga ega.

ISO 9001 standartiga binoan, har bir ishlab chiqarish jarayonida o'lchov va nazoratlar amalga oshirilishi kerak. Bunda, texnik jihatdan to'g'ri ishlayotgan asboblari va o'lchovlarni o'z vaqtida kalibrlash va tekshirish zarur.

3. Yog-Moy Ishlab Chiqarish Jarayonida Metrologik Ta'minot Talablari

Yog-moy ishlab chiqarish jarayonida metrologik ta'minotning asosiy talablari quyidagilardan iborat:

- Xom ashyoni tekshirish va o'lchash: Yog ishlab chiqarishda xom ashyolar sifatini nazorat qilish muhim ahamiyatga ega. Xom ashyolarni to'g'ri o'lchash va sifatini ta'minlash uchun kerakli o'lchov asboblari va kalibratsiya uskunalar talab etiladi.

- Ishlab chiqarish jarayoni nazorati: Yog ishlab chiqarish texnologiyasi bir nechta murakkab jarayonlardan iborat bo'lib, har bir bosqichda o'lchovlar amalga oshiriladi. Har bir jarayonda o'lchov asboblarning to'g'riligi va kalibratsiyasi mustahkam bo'lishi kerak.

- Yakuniy mahsulot sifatini tekshirish: Yog-moy mahsulotlari tayyor bo'lganidan so'ng, ularning sifatini o'lchash va tekshirish talab etiladi. Mahsulotning sifatini baholashda o'lchov uskunalarining aniqligi va ishonchliligi muhimdir.

4. Metrologik Xizmatlar va Ularning Samaradorligini Oshirish

Metrologik ta'minotning samaradorligini oshirish uchun quyidagi choralar ko'rilishi lozim:

- O'lchov uskunalarining muntazam kalibrlanishi: Ishlab chiqarish jarayonida ishlatiladigan barcha o'lchov asboblari va texnik uskunalar muntazam ravishda kalibrlanishi kerak. Bu, o'z navbatida, mahsulot sifatining barqarorligini ta'minlaydi.

- Metrologik xodimlarni malakasini oshirish: Metrologik xodimlar va texnik xizmat ko'rsatuvchi xodimlarning malakasini doimiy ravishda oshirib borish, ularga zamonaviy metrologik usullar va standartlar haqida ma'lumot berish zarur.

- Metrologik tekshiruv va auditlar: Ishlab chiqarish jarayonida metrologik auditlarni o'tkazish, o'lchovlar va asboblarning ishlashini tekshirish muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Yog-moy mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi korxonalarda metrologik ta'minot sifatini ta'minlash va ishlab chiqarish jarayonining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Sifat menejmenti tizimi va metrologik ta'minotning o'zaro bog'liqligi, ishlab chiqarish jarayonida aniqlik, ishonchlilik va takrorlanuvchanlikni ta'minlashda asosiy omil hisoblanadi. Metrologik xizmatlarning samaradorligini oshirish uchun o'lchov uskunalarining kalibrlanishi, xodimlarning malakasini oshirish va metrologik auditlarni o'tkazish zarur.

Yog-moy ishlab chiqarish korxonalarida metrologik ta'minotning to'g'ri tashkil etilishi nafaqat mahsulot sifatini yaxshilashga, balki ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga ham yordam beradi. Bu maqola metrologik ta'minotni tahlil qilish, uning ishlab chiqarishda qanday ishlashini va qanday samaralar olib kelishini yoritishga qaratilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. ISO 9001:2015. Quality Management Systems – Requirements.
2. Tursunov, A. Sh. (2012). Sifat Menejmenti va Metrologiya. Toshkent: O'zbekiston.
3. Gorbunov, V. A. (2016). Metrologiya va O'lchov Asboblari. Moskva: Yuridik Nasha.
4. Faizullayev, A. I. (2019). Yog-Moy Ishlab Chiqarish Jarayonining Sifat Nazorati. Toshkent: Texnika.
5. Shomurodov, A. B. (2017). Sifat Menejmenti: Nazariy Asoslar va Amaliy Yondashuvlar. Toshkent: Innovatsiya.